

26A:6

Fråga om beräkning av våningsyteavgift för fastighet bebyggd med bl a kyrkorum och samlingssal.

Österåkers och Östra Ryds kyrkliga samfällighet ägde fastigheten Prästgården 1:1 i Åkersberga, Österåkers kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Österåkers kommuns allmänna va-anläggning. År 1972 färdigställdes på fastigheten en byggnad, inrymmande expeditions- och andra lokaler för ett kyrkligt centrum. Samma år anslöts fastigheten till kommunens va-nät.

År 1979 genomfördes en om- och tillbyggnad av den tidigare bebyggelsen på fastigheten. Därvid nyuppfördes en församlingsbyggnad, sammanbyggd med expeditionslokalerna genom en förbindelsegång och inrymmande, förutom viss utökning av nyssnämnda lokaler, en kyrksal om 232 m², ett brudrum, två musikerrum, en sakristia, entré och ett ytterligare kommunikationsutrymme, benämnt "kyrkbacken", två konfirmandsalar, ett kök och en samlingssal samt därutöver kapprum, förråd, fem toaletter, soprum, städrum och utrymme för el-central. Genom byggnadsåtgärderna utökades bebyggelsens våningsyta med totalt 1 070 m².

I kommunens år 1979 gällande va-taxa föreskrevs avgiftsplikt för tillkommande våningsyta. Föreskrifterna gällde bostadsfastighet och med sådan fastighet enligt taxan jämställd fastighet. Till den senare kategorin hörde "fastighet som är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att byggas för kontors-, hantverks-, småindustri-, institutions- eller därmed jämförliga ändamål liksom för därmed jämförliga allmänna ändamål".

Med anledning av tillbyggnaden och i anslutning därtill vidtagna åtgärder påförde kommunen samfälligheten 123 860 kr i anläggningsavgift. Däri ingick dels en grundavgift å 6 160 kr, betingad av att kommunen på samfällighetens begäran upprättat två nya anslutningspunkter, en för dagvatten och en för spillvatten, dels taxeenligt beräknade avgifter å tillhopa (1 070 x 110 =) 117 700 kr för den nytillkomna våningsytan. Samfälligheten gjorde gällande att avgiften, sammanlagt 123 860 kr, borde reduceras men betalade in den till kommunen i avbidan på att den frågan löstes.

Samfälligheten väckte talan mot kommunen hos Va-nämnden och yrkade att kommunen skulle förpliktas återbetala 59 800 kr av den erlagda avgiften eller, om det yrkandet inte kan bifallas, 25 520 kr därav, jämte ränta.

Kommunen bestred denna talan.

Samfälligheten anförde: År 1970 i samband med att expeditionsbyggnaden uppfördes erlade samfälligheten anslutningsavgift för va för fastigheten. Det är riktigt att samfälligheten skall betala anlägg-

ningsavgift i anledning av ny- och tillbyggnaden. Kommunens beräkning av den debiterade avgiften har också skett enligt tillämplig va-taxa. De nytillkomna ytorna är emellertid mycket stora i förhållande till antalet anslutningspunkter. Punkterna motsvarar till antalet ungefär vad som krävs för två ordinära villafastigheter, medan ytorna motsvarar fyra villafastigheter. Utnyttjandet understiger däremot sannolikt det utnyttjande som förekommer i en villafastighet. Att därför i ett fall som detta tillämpa samma grund för avgiftsbestämningen som för bostadshus står inte i överensstämmelse med va-lagens krav att avgifterna skall fördelas efter skälig och rättvis grund. Kommunens va-taxa beaktar inte kyrkobyggnaders speciella karaktär, men med hänsyn till att användningen av kyrkobyggnader på grund av bl.a. den begränsade användningen och användningstiden inte kan jämföras med användningen av vanliga samlingslokaler, bör man i sådana fall utgå från i vilken omfattning byggnaderna och va-anläggningen utnyttjas. Kyrksalen används bara lördagar och söndagar samt torsdagar vid middagstid. Det är heller inte rimligt att kommunen tar ut full avgift också för utpräglade kommunikationsutrymmen. Med hänsyn härtill och då de nya anslutningspunkterna ej förorsakat kommunen kostnader överstigande 64 000 kr hävdar samfälligheten att avgiften bör jämkas och bestämmas till skäliga 64 000 kr, motsvarande den avgift som enligt va-taxan uppskattningsvis skulle utgå för två ordinära villafastigheter. I vart fall bör avgiftsskyldigheten inte anses föreligga för själva kyrkorummets yta om 232 m². I enlighet härmed bör samfälligheten anses berättigad att återfå 59 800 kr eller i vart fall 25 520 kr.

Kommunen anförde: Avgiften är beräknad i enlighet med kommunens va-taxa som inte ger någon möjlighet till avgiftsreduktion. Nyttjandegraden är enligt kommunens mening inte någon grund till jämkning. Kommunen debiterar också full avgift för samlingslokaler, typ skolaular.

Va-nämnden yttrade:

Va-nämnden har hållit förhandling i målet och därvid besett lokalerna i Åkersberga kyrkliga centrum.

Den fördelning av avgiftsskyldigheten efter skälig och rättvis grund som skall göras enligt 26 § va-lagen skall i princip ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen och med bortseende från huvudmannens individuella kostnader för fastigheten ifråga. Kravet på skälig och rättvis avgiftsfördelning anses visserligen också innebära att nyttoprincipen kan och skall frångås när det beträffande viss fastighet föreligger sådana särförhållanden ifråga om dess beskaffenhet och läge eller förhållanden i övrigt som är ägnade att relativt sett avsevärt fördyra eller förbilliga

va-försörjningen till fastigheten. Beträffande samfällighetens fastighet föreligger emellertid inte någon omständighet av det slag som här kan komma ifråga.

Enligt kommunens va-taxa sker avgiftsfördelningen under hänsynstagande bl.a. till omfattningen av den bebyggelse som förekommer på varje fastighet. Att bestämma anläggningsavgift efter sådan grund har i rättstillämpningen allmänt godtagits såsom förenligt med principen om avgiftsfördelning efter nytta. Taxan innebär vidare att avgifterna bestäms med hänsyn till vad som befunnits vara lämpligt för huvudparten av den bebyggelse som betjänas av anläggningen, dvs. bostadsbebyggelsen, samt att bebyggelse av annan karaktär tillåts ansluta på principiellt lika grunder. Även denna fördelningsprincip har i rättstillämpningen godtagits såsom förenlig med valagens regel om skälig och rättvis avgiftsfördelning.

Den nytillkomna bebyggelsen på samfällighetens fastighet innehåller lokaler för gudstjänster och annan församlingsverksamhet. Lokalerna och därtill hörande biutrymmen har sådan storlek och utformning att de medger sammankomster för och besök av ett stort antal personer. Den omständigheten att lokalernas kapacitet för närvarande måhända inte utnyttjas fullt ut kan inte tillmätas betydelse när det gäller att, på sätt som här skall ske, bedöma fastighetens mera varaktiga nytta av anslutning till den allmänna va-anläggningen. Vid nu angivna förhållanden och då ej heller i övrigt föreligger anledning att frångå bedömningen att fastighetens nytta av va-anslutning skall anses i huvudsak likvärdig med den nytta som bostadsfastighet har av att vara ansluten till kommunens va-nät finner Va-nämnden att samfälligheten inte kan vinna bifall till sin talan i målet.

Va-nämnden lämnade samfällighetens talan utan bifall.

Beslut: 1985-09-05, BVA 67

Mål nr: VA 216/82